

~~184~~
~~2-86~~

విశ్వక్సేత్ర, విశ్వక్సేత్ర పాఠశాల

S/no. 411

Qa no 5853

విషయ క్షేపన,

విశ్లేషణ, పూజలు.

అర్చనాపాతముగ

(క్రిష్ణా తిరుమల రాఘవాచార్యుల ఆయ్యవార్లంగారి తిరువడికుళ సంబంధమును, పెదపట్టణమునా లేటుజమీన్దారు ఆత్మారి నీరయ్యగారి పోత్రుడును, కాజమహేంద్రవరంపగయినా లేటుజమీన్దారు గుండురాజుగారి దౌహిత్రుడును, చెన్నపట్టణంపైకోర్కవకీలును ప్రస్తుతమురాజమహేంద్రవరం దిస్త్ర్యమునసభును, మంత్రపుష్పమును, ఈశోపనిషత్తును తెనుగర్థముతో నచ్చువేయించినట్టియు)

ఆత్మారి-లక్ష్మీనృసింహముగారిచే

(క్రివత్సగోత్ర పయఃపారావార రాకాసుభాకరులును, దూర్వాసపంక సంభూతులునగు, వీరభద్రయజ్ఞగారికి పుత్రులును క్రివత్సగోత్ర దూర్వాసపంశోత్పన్నుల యన సాబండ్లకాస్త్రీ)గారికి దత్తపుత్రులునగు బ్రహ్మ (క్రి)

దూర్వాసుల-యజ్ఞనారాయణ సోమయాజులుగారి

సాహాయ్యమువలన

రాజమహేంద్రవరము.

క్రివివేకవర్ధన, వైదిక ముద్రాత్మరకాలలయందచ్చువేయించబడియె.

౧౮౮౬వ సం॥

ఈగ్రంథముయొక్క కాపీరైటు మాయందే యున్నది.

దీనివల ౨ అకాలు.

కాతస్తూర్పారాజికమకలు నిర్విఘ్నముగ సమాప్తి నొందుటకు తత్కర్మప్రా
రంభమందు భగవదారాధన యావశ్యకముగనుక తదుద్దేశముతో వైష్ణవులు విష్వ
క్సేనపూజను తదితరులు విఘ్నేశ్వరపూజనున్ను చేయుచున్నారు. వాటియందు
దుమంత్రములయధఃము దెలియుట సర్వసోపయోగము గనుక నిచటవిఘ్నేశ్వర
పూజావిధానమును తెనుగథాసహితము ప్రథమభాగముగానున్న విష్వక్సేనపూజను
ద్వితీయభాగముగానున్న అచ్చవేయించుచున్నాము. అథఃముచుశులభముగాదెలి
సికొనుటకు విఘ్నేశ్వరపూజావిధానము ఏబదియొక్కభు డములుగలవిగా విధిజించ
బడినది. దీనియందు దుమంత్రములు ఏవేదము, దున్నవి తెలియుటకు మంత్రాక్షర
నూచి యేర్పరచబడినది. విష్వక్సేనపూజయందు మంత్రముల యధఃమువిఘ్నేశ్వ
రపూజావిధానము దువ్రాయబడియుండుట తెలిపన్న తత్కర్మభాగమునకు అథఃము
శులభముగుట చేతనున్న విష్వక్సేనపూజకు ప్రత్యేకముగా అథఃమువ్రాయబడలేదు.
ఇతరకర్తలవలె ఈపూజావిధానములకు అథస్త బాదినూత్రములుకనుపించలేదు. ఏ
విద్వాః శులయొద్దనయినను ఈవిషయమయిననూత్రము దేశేని సావధ్యము పఠించిన
యడల ముద్రిపించి వార్తిగతి, వందనములతో తిరిగి వార్తి పఠించుచున్నాము.

అథర్వణవేదమనికొలది వాడుచున్నారు. వేదవాచకమయినప్పటికూ
రాంతమయిన అథర్వణబ్రహ్మయోగము శాస్త్రసాధారణమనితోచి తత్త్వయమయిన
సంగతి ప్రసక్తి చేసెచట కొంచెము వ్రాయబడుచున్నది.

అథర్వణ, అథర్వ, అథర్వణ, కారీతిగతశిబ్బము త్రివిధముగనున్నది “అథర్వణ”,
శిబ్బమునకును అథర్వ, శిబ్బమునకును అథర్వణము వేరుగలయుమయిన అథర్వమంత్ర
ములును అథఃము, అథర్వణ, శిబ్బమునకు అథర్వమంత్ర సమదాయమనను అథర్వాణః
అథర్వమంత్రాః అస్తికాసంతర్వణర్వణః అర్చ ఆదిత్యాస్తవ్యోయోచితత్రయః)
సకారాంతమయిన అథర్వణ, శిబ్బమునకు వేది బ్రుమతోపక్తి తత్పురుషసమాసమా
గలిగినప్పుడు ఋశ్వేద యజుశ్వేదావశిబ్బములవలె అథర్వవేదమను శిబ్బమునిధించు
ను. సువ్రదాయనిధిమయిన వేదిభాష్యాది సర్వగ్రంథములయందును తరుచుగా అథర్వ
వేదమనిగోచ్రయోగముగనుపించుచున్నదిగాని అథర్వణవేదమనువ్రయోగము గను
పించదు.

రవిపుట గలవభాగముగానున్న శ్లోకమందు “అథర్వణః, అను శిబ్బమునకుపై
సవ్రాసినసంస్కృతిపుష్పత్రి చేత అథర్వవేదమనునథఃము సిద్ధిచుచున్నది. కావున
ఋగ్యజుః సామశిబ్బములకు వేదశిబ్బముతో సమాసమలెనప్పుడు ఆర్చికమని యా
జుషమని సామసమని వ్రయోగములున్నవిగాని ఆర్చికవేదమని యాజుషవేదమని
సామసవేదమని వ్రయోగములుగనుపించలేదు గనుక నారీతిగానే అథర్వణవేదమను
వ్రయోగముగూడ శాస్త్రసంవ్రదాయచాధితమనితోచుచున్నది.

మంత్రాక్షరసూచిక.

పేజీ మంత్రప్రసరీకము.

మంత్రమేవేదమందున్నది.

౧౦ అభివస్త్రాసువసనాన్య.....	ఋ - ౯ - ౯౭ - ౫౦
౧౩ అమృతమస్త.....	తై - ఆ - ౧౦ - ౩౨
౧౪ అమృతాపిధాన.....	తై - ఆ - ౧౦ - ౩౫
౩ అమృతంపైప్రాణా.....	తై - సం - ౨ - ౬ - ౮ - ౯
౬ అమృతంపైపునరస్తాసు.....	ఋ - ౧౦ - ౫౯ - ౬
౫ అకలశేషధావతి.....	ఋ - ౯ - ౧౩ - ౪
౫ అపోవాఇదగ్గర్య.....	తై - ఆ - ౧౦ - ౨౧
౯ అపోహిష్ఠామయోధువ	{ ఋ - ౧౦ - ౯ - ౧ తై - సం - ౪ - ౧ - ౫
౫ గానాంత్యా.....	
౧౩ తత్సవితుర్వరేణ్యం.....	తై - సం - ౨ - ౩ - ౧౪ - ౩
	ఋ - ౨ - ౨౩ - ౧
౯ తస్తామరంమామవో.....	ఋ - ౩ - ౬౨ - ౨ - ౧౦ -
	తై - సం - ౧ - ౫ - ౬ - ౪
౯ తస్తామరంమామవో.....	ఋ - ౧౦ - ౯ - ౩
౧౩ ప్రాణాయామస్వాహా.....	తై - ఆ - ౧౦ - ౩౩
౧౬ యజ్ఞేనయజ్ఞమ.....	ఋ - ౧ - ౧౬౪ - ౫౦
	తై - సం - ౩ - ౫ - ౧౧ - ౫
	తై - ఆ - ౩ - ౧౨ - ౭
౯ యోవశ్చివతయా.....	(ఋ - ౧౦ - ౯ - ౨
౧౩ సత్యత్వరేన.....	(తై - సం - ౪ - ౧ - ౫౨
	తై - బ్రా - ౨ - ౧౧౧ - ౧

ఋ, మం, మా, ఋ=ఋగ్వేదము- మండలము- మాత్రము| ఋ క్కు-
 తై, సం = తైత్తిరీయ, సంహిత-
 తై, బ్రా, = తైత్తిరీయ, బ్రాహ్మణము-
 తై, ఆ, = తైత్తిరీయ, ఆరణ్యకము-

విష్వక్సేనపూజా.

ఉత్తిష్టంతు-గోత్రస్యనామధేయస్యమమభగవదాజ్ఞా యాభగవత్ శైలకార్యాభ్యంతం
చ సంస్కారాఖ్యం కర్తకరిష్యమాణస్తదంగక్షేపేన తదాదాకుర్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం కాం
త్యర్థ మభ్యుదయార్థంచ మహావైస్సహ స్వస్తిపుణ్యాహవాచనంకరిష్యే। ఆదాని
ర్విఘ్న పరిసమాప్త్యర్థంవిష్వక్సేనపూజాంకరిష్యే॥

విష్వక్సేనం సకల విబుధ ప్రాథమైన్యాధినాథం ముద్రాచక్రే కరతలయ గేశం
ఖదండాదధానం। షేఘ్రశ్యామం శుమణిమకుటం పీతవస్త్రం। శుభాంగం ధ్యాయేదేవం
దలితపిమజం మాత్రపత్యాసమేతం ॥ శ్రీవిష్వక్సేనం ధ్యాయాయామి ముగ్ధమాత్రవతీ
నాథం చతుర్భుజవిరాజితం। పద్మితాతాఖిలాంకం దేవమావాహయామ్యహం। శ్రీవిష్వ
క్సేనమావాహయామి॥ రత్నసింహాసనంసమర్పయామి॥ పాదయోఃపాద్యం సమ
ర్పయామి॥ హస్తయోరర్ఘ్యం సమర్పయామి॥ ముఖేఽచమనీయం సమర్పయామి॥
అపాహ్నేతిన్నాపయామి॥ స్నానానంతరంకుంభాచమనీయం సమర్పయామి॥ చ
మూవతే నమస్తే ప్రసరకార్ణవతారక। దదామివస్త్రం। దేవేక ధారయత్సమస్త్రమం।
వస్త్రంసమర్పయామి॥ ఊర్ధ్వపుండ్రంసమర్పయామి॥ యక్షోపవీతంసమర్పయామి
కస్తూరీకుంకుమాపేతం కర్పూరేణసమన్వితం। గృహ్యతాం దేవతాశ్రేష్ఠదివ్యచందన
లేపనం॥ దివ్యశ్రీచందనంసమర్పయామి॥ ఆలంకారాధా మక్షతాల్పమర్పయామి
ఓలివిష్వక్సేనాయనమః॥ సకలవిబుధ ప్రాథమైన్యాధినాథాయనమః॥ జ్ఞానముద్రాధరా
యనమః॥ శైలఖచక్రాయథాయనమః దండపాణినేనమః। షేఘ్రశ్యామాయనమః।
శుమణిమకుటాయనమః। పీతవస్త్రాయనమః। శుభాంగాయనమః॥ దేవాదేవాయ
నమః। విజితదనుజాయనమః। మాత్రవతీసమేతాయనమః సర్వవిఘ్నహరాయనమః స
ర్వాక్షప్రచాయినేనమః॥ వేద్రహస్తాయనమః। పుండరీకాయనమః। నానావిభవతి
మలేశుప్తాని సమర్పయామి॥ వనస్పత్య ద్భవైర్ దివ్యైర్గోధాద్యైశ్శుమనోహరైః
కపిలాఘ్నత్రసంయోక్తోధూపాయం నైతిగృహ్యతాం॥ ధూపమానూపయామిపాజ్యం

స్తారానుక్రమణికాయాం.

త్రివర్తిః సాయుక్తః పిన్నానాయోజితః క్షిప్రః గృహాణ మంగళః దీపం తైలశాస్త్రతి
 మిరాపహం దీప దర్శయామి । ధూపదీపాన తరమాచమయః సమర్పయామి నై
 వేద్యం గుడిపహారవేద్యం సమర్పయామి మృత్యుమృత్యు పాపాయ సమర్పయా
 మిఉత్తరాపాన స సమర్పయామి । మాస్తాప్రత్యక్షయామిపాదాప్రత్యక్షయామి । ఈ
 ధాచమయ సమర్పయామి పూజీభుజై స్పృశయామి రాగవల్లీ దళైర్యుతం । ముక్తా
 చూర్ణేన స యుక్తం తా బూల ప్రతిగృహ్యతా తా బూల సమర్పయామి । విష్వ
 క్షేనోస్థస్తే ముత్తాకరక్షణతత్పర సమమ్నాత్రవతీనాభవేత్రహస్తాయతే నమః ॥ ౧౪
 దక్షిణసమస్కారాత్సమర్పయామి పవిత్ర సర్వతోకానా సర్వాభీష్టార్థసాధకం ।
 సర్వహాభాకరంతుభ్యం స్వస్తిపుష్పం దదామ్యహం । సువర్ణమత్రపుష్పం సమర్ప
 యామి మత్రహీనం ద్రుహీనం భక్తిహీన చమూపతే యత్పూజితం మయాదేవ
 పీఠిపూజితదస్తుతే । ఆనయాధ్యానావాహనాది పోషణోపచార పూయా భగవాం
 త్సర్వాస్తోకశ్చివిష్వక్సేనస్సుపీఠస్సు ప్రసన్నోఽరదోభవతు । ఉత్తరేకమణ్యాది
 స్సమస్తక్షివిష్వక్సేనప్రసాద కరసాగృహ్యామి । విష్వక్సేన యథాసాన మద్వాసయా
 మి యజ్ఞేనయజ్ఞమయం తదేవాస్తానిభర్తాణి ప్రథమన్యాసః । ఔహనాకం మహి
 మానస్సచంతే యత్రపూర్వసాధ్యాస్సంతిదేవాః ॥

—:0:—

విష్వక్సేనపూజాసమాప్తా

—:0:—

శ్రీపరమాత్మ నెనమః

స్మార్తానుక్రమణికా ౧ భాగః

—:0:—

విఘ్నేశ్వరపూజా

ముహూర్తసమయేవరో మంగళస్నానంకృత్వా। పూర్వమేవ
విధాం మంగళస్నానం కారయిత్వా॥ శుభస్తు! అయం ముహూర్తః
స్వముహూర్తోఽస్తు॥ శ్లో॥ యశ్శివో నామగూఢాభ్యాం యాదేవీసర్వ
మంగళా। తయోస్య స్మరణాత్పుంసాం సర్వతోజయమంగళం॥ ౧॥
శుక్లాం బరధరంబిణ్ణం శశివర్ణంచతుర్భుజం। ప్రసన్న వందనంధ్యాయో
శ్సర్వవిఘ్నోవశాంతయో॥ ౨॥

తదేవలగ్నం సుదింతదేవ తారాబలం చంద్రబలంతదేవ।
విద్యాబలం దైవబలంతదేవ లక్ష్మీవతేతేఽం ఘ్రియుగంస్తరామి॥ ౩॥

అర్థము॥ ముహూర్తసమయే = సుముహూర్తకాలమందు. విరో = పెళ్ళి
కుమారుడు మంగళస్నానం = కళ్యాణకరమయిన స్నానమును కృత్వా = చేసి.
పూర్వమేవ = (పెళ్ళికుమారుని మంగళస్నానముకంటె) ముందుగానే. వధూం =
పెళ్ళికుమార్తెను మంగళస్నానం = కళ్యాణకరమయిన స్నానమును. కారయిత్వా =
చేయించి శుభం = మంగళము. అస్త్రం = అగు గాక అయం = ఈ. ముహూర్తః =
కాలము. సుముహూర్తః = మంచిముహూర్తముగలది. అస్త్రం = అగు గాక.

యః = నివ్వకు. నామరూపాభ్యాం = పేరుచేతనున్న స్వరూపముచేతను. శివః =
శివుడో. (శివుడనుపేరుగలవాడును స్వరూపముచేతను మంగళకరుడును) యః = ఏ.
దేవీ = దేవి. (నామరూపములచేతను) సర్వమంగళా = సర్వమంగళురాలా. (సర్వమం
గళయను పేరుగలదియును స్వరూపముచేతను మంగళకరురాలును) తయోః = అట్టివా
రలయొక్క సంతకారం = ప్రసించుటవలన. పుంసాం = పురుషులను. సర్వకో =
అంతటను జయమంగళం = జయకరమయిన మంగళము (అగుచున్నది) ౧.

శుక్లాంబరధరం = తెల్లని వస్త్రమును ధరించినట్టియు. శశివర్ణం = చంద్రుని
కాంతివంటి కాంతిగలుగునట్టియు చతుర్భుజం = నాలుగుభుజములుగలుగునట్టియు.
ప్రసన్నవదనం = నిర్మలమయిన మెగదుగలుగునట్టియు విణ్ణం = విణ్ణపును. సర్వ
విఘ్నోవశాంతయో = అన్నివిఘ్నములయొక్క నివారణముకొరకు (శుభకర్తాది
యందు) భ్యాయే = భయపడుచే

యత్రయోగీశ్వరః కృష్ణోయత్రపార్థోధమర్థరః తత్రశ్రీర్విజయోభూతిః
తద్భ్రానానీ తర్హిర్హను॥ ౪॥ స్మృతేనకలకళ్యాణభాజనం యత్రజా
యతే పురుషస్తమజం నిత్యంవ్రజామి శరణంహరిం॥ ౫॥

సర్వదా సర్వకార్యేషునాస్తి తేషామమంగళం యేషాంహృ
దిష్టో భగవాన్మంగళాయతనంహరిః॥ ౬॥ లాభస్తైషాంజయస్తైషాం
కుతస్తైషాం పరాభవః యేషామిందీవర శ్యామోహృదయస్థో జనా
ద్దనః॥ ౭॥ ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం లోకాభి
రామం శ్రీరామం భూయోభూయో నమామ్యహం॥ ౮॥ సర్వమంగ
ళమాంగళ్యేశి వెసర్వార్థసాధికే శరణ్యేశ్యుఃవికే దేవిసారాయణి
నమోఽస్తుతే॥ ౯॥

ఆ॥ (హ)లక్ష్మీవతే=ఓలక్ష్మీవతి-తే=నీయొక్క అంశం)యంగం=కాదవ్వం
ద్యమును స్వరామి=(ఏవుడు) స్వరించుచున్నానా, తదే=ఆపరగకాలకు.
అగ్నే=మహూర్తము, తదేస, ఘడిసం=చుచిరోజు; తదేవ, తారాబలం=నక్ష
త్రబలము, చంద్రబలం=చంద్రబలము, తదేవ, విద్యాబలం=విద్యాబలము, వైవబ
లం=దేవతాబలమున్ను (అగుచున్నది) ॥ ౩॥

యత్ర=విధిలమందు యోగీశ్వరః=యమనియమది యోగవంతులకు
నియామకుడయిన కృష్ణః=కృష్ణుడు (ఉన్నాడో) యత్ర=విధిలమందు ధమర్థ
రః=ధమస్సుడు ధరించినట్టి, పార్థః=అర్జునుడు. (ఉన్నాడో) తత్ర=అర్థలమందు
త్రీః=శ్రీధయను. విజయః విజయమున్ను భూతిః=విశ్వరూపున్ను (అగునని)
మమ=నాకు భ్రాతా=నిత్యయమగునట్టియు నీతిః=నీతియుక్తమగునట్టియు.
మతిః=బుద్ధి. (ఉన్నది) ॥ ౪ ॥

యత్ర=విధిలమందు స్మృతే, (సరి)=స్మరించుచున్నవాడగుచుండగా, పురు
షః=పురుషుడు సకలకళ్యాణభాజనం=సమస్తమైన మంగళములను స్థానము.
జాయతే=అగుచున్నాడో. తం=అటువంటిన్ని. ఆజం=జన్మరహితుడగునట్టిన్ని.
నిత్యం=కాశ్యకుడగునట్టిన్ని హం=హరి. శరణం=రక్షకునిగాను. వ్రజామి=
పోండుచున్నాను॥ ౫ ॥

ఆ॥ భగవాన్=పరమసంపన్నుడగునట్టియు మంగళాయతనం=మంగళము
లకు స్థానమగునట్టియు హరిః=హరి. యేషాం=ఏ (జనులయొక్క) హృదిష్టః=చు
నస్సుసంకున్నవాడో, తేషాం=ఆ (జనులకు) సర్వదా=స్థితిపుడును. సర్వకా
ర్యేషు=అన్నికార్యములయందును. అమంగళం=అశుభము. నాస్తి=లేదు॥ ౬॥

శ్రీలక్ష్మీనారాయణాభ్యాంనమః॥ అమామహేశ్వరాభ్యాంనమః॥ వాణీహరిణ్యగర్భాభ్యాంనమః॥ శచీపుండరాభ్యాంనమః॥ ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలక దేవతాభ్యోనమః॥ అరుంధతీ వసిష్ఠాభ్యాంనమః॥ సీతారామాభ్యాంనమః॥ మాతాపితృభ్యాంనమః॥ అగ్నియోనమః॥ సర్వభ్యోమహాజనైభ్యోనమః॥ ౧౦॥ ఉత్తిష్ఠంతు భూతపితౄణాః॥ ఎతేభూమిభాగకాః॥ ఎతేమామవిరోధేన బ్రహ్మకర్తృనమారభే॥ ౧౧॥ ప్రాణానాయమ్య॥ శుభేశోభనమహారైశ్రీమాన్ గోత్రః॥ నామధేయోఽహం శ్రీమణో గోత్రస్య వామధేయస్య మమోపాత్తమరితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం

ఇందిరశ్యామః=కల్పగలువవలె శ్యామలవర్ణముగలిగిన. జనార్దనః=జనార్దనుడు. తేజః=తేజశులముక్త హృదయః=మనస్సునందున్నవాడో తేజః=ఆజనులకు లాభః=లాభము (అగుచున్నది) తేజః=ఆజనులకు. జయః=జయము (అగుచున్నది) తేజః=ఆజనులకు. వరాభవః=అవమానము. కుతః=ఎట్లు. (అయ్యే)॥ ౧॥

అపదాం=అపదలకు. అపహరణం=చోట్టివేసేటట్టియ. సర్వసంపదాం=సమస్తమయిన సంపదలనును దాతారం=ఇచ్చునట్టియు లోకాభిరామః=లోకములకు మనూహమదగునట్టియు శ్రీరామం=శ్రీరాముని. అహం=నేను. భూయోభూయః=హరి హరిని నమసి=నమస్కరించుచున్నాను॥ ౧॥

సర్వమంగళ మాంగళ్యే=సమస్తమయిన. మంగళయలను ఇచ్చునట్టియు. శివే=మంగళకరులైన లగునట్టియు సర్వార్థసాధికే=సర్వప్రయోజనములను సాధించునట్టియు శరణ్యే=రక్షితులగునట్టియు. త్వంభికే=మూడు నేత్రములుగల. హదీం=హృదయ. హనారాయణి=హనారాయణి. తె=నీగొరకు. నమః=నమస్కరింపు. అస్త్ర=అనుగాక॥ ౧॥

అశ్రీలక్ష్మీనారాయణాభ్యాం=శ్రీ, నారాయణులగొరకు. నమః=నమస్కరింపు (అనుగాక.) ఉమామహేశ్వరాభ్యాం=ఉమామహేశ్వరులగొరకు. నమః వాణీహరిణ్యగర్భాభ్యాం=వాగ్విహారగొరకు నమః, శచీపుండరాభ్యాం=శచీదేవేంద్రులగొరకు. నమః, ఇంద్రాద్యష్టదిక్పాలక దేవతాభ్యః=ఇంద్రుడు మొదలు నైసమంద్రు- దిక్పతులగొరకు (ఇంద్ర, అగ్ని, యమ, నిర్ముతి, వకుల, వాయువు, కుబేర. ఈశాన) దేవతలగొరకు నమః, అరుంధతీ వసిష్ఠాభ్యాం=అరుంధతీ వసిష్ఠులగొరకు. నమః, సీతారామాభ్యాం=సీతారాములగొరకు. నమః, మాతాపితృభ్యాం=తల్లిదండ్రులగొరకు.

పాణిగ్రహణాఖ్యం కర్మ కరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ
 శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థ మభ్యుదయాద్ధంచ న. హాజనైస్సహ
 స్వప్తిపుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ౧౨॥ ఆదౌనిర్విఘ్నం పరిసమా
 త్త్యర్థం గణాధిపతిపూజాం కృత్వా॥ ౧౩॥ తదంగ కలశారాధనం
 కరిష్యే॥ ౧౪॥ శ్లో॥ కలశస్య ముఖేఽర్చిత్య కంఠేనైవ సమాశ్రితః॥
 మూలేతస్థితోబ్రహ్మమధ్యేమాతృగణాస్త్యుతాః॥ ౧౫॥ కుక్షౌఢ
 సాగరాస్సర్వే సప్తద్వీపావసుంధరా॥ ఋగ్వేదోఽధయజుర్వేదస్సా
 మవేదో హ్యధర్వణః॥ అంధైశ్చ సహితాస్సర్వే కలశాంబు సమా
 శ్రితాః॥ ౧౬॥

ద్రులగొరకు నమః, అగ్నియే=అగ్నిగొరకు. నమః, సర్వేభ్యః=సమస్తమయిన.
 మహాజనేభ్యః=పెద్దలకొరకు. నమః॥ ౧౦॥ భూతిపితాచాః=భూతియందు పితాచములు
 న్ను ఉత్తొంటు= (ఈచోటునుంచి మరెముకచోటునకు) పొవుగాక ఏతే=ఈ
 భూతిపితాచములు భూమిభార కాః=భూమిని భరించేవి ఏతేహి=ఈ. భూతిపితా
 చములకు. అవిరోధన=విరోధము గలుగకుండునట్లు. బ్రహ్మకర్మ=వేదచోడిత కర్మ
 ను. సమారభే=ఆరంభించుచున్నాను॥ ౧౧॥ ప్రాణాక్=ప్రాణములను ఆచరణ్యం
 నియమించి (ప్రాణాయామముజేసి) శుభే=యత్తుమగునట్టియు శోభనే=చుంగలిక
 రమగునట్టియు ముహూర్త=అగ్నియందు. శ్రీమాక్=శోభగలుగునట్టియు గోత్రః=
 (కాశ్యపస) గోత్రముగలుగునట్టియు నామధేయః=(నారాయణుడను) పేరు గలు
 గునట్టియు అహం=నేను. శ్రీమతః=శోభగలుగునట్టియు. గోత్రస్య=(కాశ్య
 పస) గోత్రముగలుగునట్టియు. నామధేయస్య=(నారాయణుడను) పేరుగలుగు
 నట్టియు. మమ=నామొక్క. ఉపాత్రమిరక్షయన్యారా=భూర్వమందు నానే
 జేయబడిన పావముమొక్క నివారణయోగముగా శ్రీవరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం=వరమేశ్వ
 రుని సంతోషమునమిత్తము.

అర్థము! పాణిగ్రహణాఖ్యం=పాణిగ్రహణమునపేరుగల కర్మ=కర్మను
 కరిష్యమాణః=జేయఁబోవుచున్నవాడనగుచు. తదంగత్వేన=అవివాహమునకు
 నవయతముగా. తదాదౌ=అవివాహముమొక్క ప్రారంభపుందు శుద్ధ్యర్థం=
 శుచిత్వముగొరకును. వృద్ధ్యర్థం=వృద్ధిగొరకును శాంత్యర్థం=[ప్రా]ణమనము
 గొరకును. అభ్యుదయాద్ధంచ=అభివృద్ధిగొరకును. మహాజనైస్సహ=
 పెద్దలతో గూడ. స్వప్తిపుణ్యాహవాచనం=చుంగలికరమయిన పుణ్యాహవాచనమను కర్మను
 కరిష్యే=జేయగలను॥ ౧౨॥ ఆదౌ=[పుణ్యాహవాచనముకంటె]ముందుగాను.
 నిర్విఘ్నం=విఘ్నములులేరాననట్లు. పరిసమాత్త్యర్థం=సమాప్తిగొరకు గణాధి

మం॥ ఆకలశేషుధావతి పవిత్రే పరిపిచ్యతే । ఉక్తై ర్యజ్ఞేషు

వర్ధతే॥ (ఋ-సం-మం ౯ సూ ౧౭ ఋక్ ౮)॥ ౧౭॥ ఆపోవా ఇదగ్ సర్వం విశ్వోభూతా న్యాపః ప్రాణోవాఆపః పశవఆపోఽన్నమాపోఽమృతమాప స్సమాదాపో విరాడాప స్వరాడాప శ్శందాగ్స్యా పో జ్యోతీగ్స్యాపో యజుగ్స్యాప స్సత్యమాప స్సర్వాదేవతా ఆపో భూర్భువస్సువరాప ఓం॥ (తై-ఆ-ప్ర ౧౦ ఖం ౨౧)॥ ౧౮॥

తతిపూజాం—గణనాయకునియొక్క పూజను కృత్వా—చేసి. ౧౩॥ తదంగకలశా రాధనం—ఆగణనాయకపూజకు సవయవస్తుయిన కలశపూజనుకరింప—చేయగల ను॥ ౧౪॥ శ్లో॥ కలశస్క—కలశముయొక్క. ముఖే—ముఖమందు. విష్ణుః—విష్ణువు. సమాగ్రతః—ఉండెను. కింతే—కంతమందు. రుద్రః—రుద్రుడు. సమాగ్రతః—ఉండెను తత్ర—ఆకలశమందు. మూలే—మొదటియందు. బ్రహ్మ—బ్రహ్మ. ితః—ఉండెను. మధ్యే—కలశమధ్యమందు. మూర్త్యగణాః—మూర్తిదేవతాగణములు. స్త్రుతాః—ఉన్నవి॥ ౧౫॥ కుక్షాతు—(కలశ)గర్భమందు. సర్వే—సమస్తమయిన. సాగరాః—సముద్రములు (ఉన్నవి) సప్తద్వీపా—ఏడుద్వీపములుగల వసుంధరా—భూమి- (ఉన్నది) ఋగ్వేదః—ఋగ్వేదమున్న- అథ—తరువాతను- యజుర్వేదః—యజుర్వేదమున్న- సామవేదః—సామవేదమున్న- • అథ ర్వణః—అథర్వవేదమున్న- అంజైః—[శిక్ష, వ్యాకరణము, ఛందస్సు, నిరుక్తము, జ్యోతిషము, కల్పము అనేది ఆరు] అంగములతోడను- సహితాః—మాదిసవగును- కలశాంబు—కలశయందుండు జలమును- సమాగ్రతాః—ఆశ్రయించియున్నవి॥ ౧౬-

అ॥ (ఈయుదకము) కలశేషు—పాత్రములయందు. ఆధావతి—చాగుగా శుద్ధిని పొందుచున్నది. పవిత్రే—పరిశుద్ధినిజేసే (వస్త్ర)ముమొదలగు దానియందు. పరిపిచ్యతే—సరింపజేయబడుచున్నది. (నిర్మలముగాజేయబడుచున్నది) ఉక్తైః—స్తుతులచేతను. యజ్ఞేషు—దేవతాపూజల విషయమయి. వర్ధతే—వృద్ధిపొందుచున్నది॥ ౧౭॥ ‡

ఇదం—ఈ. సర్వం—సమస్తమయిన. (జగత్తున్న) ఆపోనై—ఉదకమే. విశ్వా—సమస్తమయిన- భూతాని—పాములున్న. అపః—ఉదకములు ప్రాణానై-

• అథర్వశబ్దమును గూర్చి పీఠికయందు చూడవలసివది-

‡ ఈమంత్రము శ్రీవిద్యారణ్యులవారిచే “సోమ”అను పదమును ఆధ్యాహారముజేసి యజ్ఞపరముగ నర్పముబ్రాహ్మణులది.

గం గేదయమనేకృష్ణే గోదావరిసరస్వతిః | నర్మదేసింధుకావేరి
జలేఽస్త్రింత్సన్నిధింకుసు || ౧౯ || ఆయాంతు శ్రీమహాగణాధిపతిపూజా
ర్థం మమ మితిత్వయకారకాః || ౨౦ || కలశోదేశేన పూజాద్రవ్య్యాణి
సంప్రాప్త్య || ౨౧ || మం || అమనీతే పునరస్తానుచక్షుః పునఃప్రాణ
మిహ నోధేహిభోగం | జ్యోత్స్వశ్చేమ సూర్యమచ్ఛరంత మమమతే
మృశయానస్వస్తి || (ము-మం ౧౦ సూ ౫౯ ఋక్ ౬) || ౨౨ ||

ప్రాణవాయుపులుస్తు- ఆపః=ఉదకములు. పశవః=గోవులు మొదలగుపశువులున్ను-
ఆపః=(క్షీరరూపమయిన) ఉదకముగలది. అన్నం=అన్నమున్ను- ఆపః=ఉదకరూ
పమయినది. సహాత్=లెప్పు గావ్రకాశించెడి (బ్రహ్మయును) ఆపః= ఉదకస్వరూ
పుడు. విరాట్=విశేషముగా బ్రకాశించెడి విరాట్పురుషుడున్ను- ఆపః= ఉదకస్వ
రూపుడు స్వరాట్=తనంతలనే వ్రకాశించెడి (ఈశ్వరుడున్ను) ఆపః= ఉదకస్వ
రూపుడు. ఛందాని=గాయత్రీ మొదలుగాగల ఛందస్సులున్ను- ఆపః, జ్యోతిగ్=ఓ
సూర్యుడు మొదలగు తేజస్సులున్ను- ఆపః, యజూగ్=యజుర్వేదమంత్రము
లున్ను- ఆపః, సత్యం=యథార్థమున్ను- ఆపః, సర్వాః=సమస్తమయిన. దేవతాః=
దేవతలున్ను- ఆపః, భూః=భూర్లోకమున్ను- భువః=భువర్లోకమున్ను- సువః=సువ
ర్లోకమున్ను- ఆపః ఓమ్=ఓంకారస్వరూపుడగు పరమాత్మయున్ను ఆపః= ఉదక
స్వరూపుడు || ౧౫ ||

(హే) గం గే=ఓగంగానది. (హే) కృష్ణే=ఓకృష్ణానది (హే) గోదావరి=
ఓగోదావరినది (హే) సరస్వతి=ఓసరస్వతినది (హే) నర్మదే=ఓనర్మదానది.
• (హే) సింధుకావే=ఓసింధుకావేరీనదులారా (మీరందరును) అస్మిక్=ఈ
కలశమందున్న- జలే=ఉదకమందు. సన్నిధిం=సన్నిధానమును- కురు=చేయండి-
అనగా ప్రవేశించండి || ౧౯ || (గంగాదనదులు) మమ=నాయుక్కు. మితిత్వయకా
రకాః=పాపవాశనము జేయుచున్నవగురు. శ్రీ మహాగణాధిపతిపూజార్థం=శ్రీ గణ
నాయకపూజనిమిత్తము ఆయాంతు=వచ్చుగాక || ౨౦ ||

కలశోదేశేన=కలశమందుంకు ఉదకముచేతను- పూజాద్రవ్యాణి= (పుష్ప
ములు మొదలుగాగల) పూజావస్తువులను. సంప్రాప్త్య=ప్రాప్తిచే || ౨౧ ||

మృతిమొందిన సుబంధుడను సౌకముషిని లింగీభిషింపజేయుటకు నీచంత్రము
మహాయోగపరిచితుల శానకునిచే సర్వానుక్రమణికయను గ్రంథమందు జెప్పబడియున్న

• సింధుకావేరి అనుపదమునకు "విగచ్ఛలింగోనదీదేశోఽగ్రామ్యాః" పా. ౨-

౪-౭ సూత్రముచేతను సమాహారద్వంద్వము.

అమృతం వై ప్రాణా అమృతమాపః ప్రాణా నేవ యథాస్థాన
ముపహ్వయతే॥ (తై- సం-౨-౬-౮-౯)॥ ౨౩॥

ని- ఆకథావివరమున్ను, ఈమంత్రమునకు విద్యారణ్యరాష్ట్రమున్ను, ఈక్రింద వ్రాయబడినది-

విగ్రహాదులయందు ప్రాణవత్తిజేయుటకు నీమంత్రమును వినియోగవరుచుచు న్నార్చుగనుక నీప్రకరణము సమసరించి యిచట యర్థము వ్రాయబడినది.

• (హే) అనునీతే- ప్రాణములనిచ్చేటదేవీ అస్మాను-మాసంబంధమైన- (ఈవిగ్రహమందు) • పునః-తిరిగి- చక్షుః-దర్శనసామర్థమునున్న- నః-మాసంబంధమయిన- ఇహ-ఈ. (విగ్రహమందు) పునః-తిరిగి- భోగం-అనుభవించదగిన. ప్రాణ-ప్రాణమునున్న- ధేహ-ఉంచుము- ఉచ్చరంతం- ఉదయించుచున్నట్టి- సూర్యం-సూర్యుని- జ్యోతి-చిరకాలము. పశ్యేమ-చూచెదము. (హే) అను మతే- ఓఅనుమతిదేవీ. స్వస్తి- నాశనములేనట్లుగా- నః- మమ్ము- మృతయ- సుఖపెట్టుము॥ ౨౨॥

• ప్రాణాః-ప్రాణములు. అమృతం వై- అమృతస్వరూపములయినవి- అనగా మరణములేనివి- అపః-ఉదకములు. అమృతం- అమృతస్వరూపముగలవి- (ఈహేతువువలన) ప్రాణాః-ప్రాణములను- యథాస్థానమేవ- పూర్వస్థానమునుగూర్చి డే- (యచమానండు) ఉపహ్వయతే-పిలుచుచున్నాడు॥ ౨౩॥

ఇట్లొకవంక్రియండగు అశ్రమార్యుని సైకరాజుగలడు- అతనికి బంధుడని, శుబంధుడని, శ్రుతబంధుడని, విద్రుబంధుడని నలుగురు పురోహితులు గలరు- వారు గోపాయనధనుఋషియొక్క సంతతివారు- ఆరాజు ఆనలుగురుపురోహితులనువిడచి, మాయాపులనుపేరుగల మఱియొక పురోహితుల నిద్దరను వరించెను- తరువాతను బంధుకు మొదలుగాగల పురోహితులుకోపించి, అసమాదిరాజునుగూర్చి అధిచారహోమమును (రాజానకు మృతిసూచక హోమమును) చేసిరి- అసంగతిని మాయాపులను పురోహితులు తెలిసికొని, బంధాదులలో సైకదగు శుబంధుడనువానిని మృతిసందించిరి- పిమ్మటను శుబంధునియొక్క తోబుట్టువులయిన బంధు శ్రుతబంధు విద్రుబంధులనుగూర్చును శుబంధునియొక్క అవినాశముకొఱకు “మావ్రగామవధోవయం” అను ఋ-సం-మం- గం. సూ- ౫౭- సూక్తమును జపించిరి- ఈసూక్తము ౬ ఋక్కులుగలది- ఈ సూక్తమందు, ఇంద్ర, అగ్ని, విశ్వ, సోమది దేవతలయొక్క ప్రార్థన గడుపించుచున్నది-

• ఈవిఘ్నేశ్వరుడు మొదలగువారు అవతార సమాప్తి సుందినంతన తిరిగి యీవిగ్రహమందు వారిని ప్రవేశపెట్టుట ‘పునః’ అను శబ్దము యొక్క ప్రయోజనము.

స్థిరోభవ! వరదోభవ! సుమఖోభవ! సుప్రసన్నోభవ! స్థిరా
సనంతురు॥ ౨౮॥ మం॥ గణానాంత్యా గణపతిగ్ హవామహే కవిం
కవీనా మువమశ్రవస్తమం॥ జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్స
ఆసక్కుర్వాన్ నూతిభిస్సదసాదనం॥ త్రై-సం-౨-౩-౧౪-౩) (ఋ-సం-
౨-౨౩-౧)॥ ౨౫॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః॥ ధ్యానామి॥ ఆవా
హయామి॥ సువర్ణరత్నఖచితసింహాసనంసమర్పయామి॥ పాదయోః

తరువాతను శుబంధునిదేహమువలన నిర్గమించిన, ఇంద్రియసహితమయిన
మనస్సునకు తిరిగి శుబంధునియందు ప్రవేశించుటకు ౧౨ ఋక్కులుగల “యత్రే
యమం వైవస్వతం” అను గౌఠమూక్తమును జపించిరి- ఈమూక్తమందు నిర్ఋతి
దేవియొక్కయు, సోమయొక్కయు, ఆసునీతిదేవియొక్కయు, ద్యావాభూముల
యొక్కయు పుతియన్నది.

ఈమూక్తమందు ౬ ఋక్కునకు విద్యారణ్యభాష్యం “హేఆసునీతే
ప్రాణదాయనిదేవి- ఆస్మాను ఆస్తదీయేను బంధావిత్పర్థః॥ పునశ్చక్షుః ప్రకాశకం
నయనం ఈక్షణసామర్థ్యమిత్పర్థః॥ కించ పునఃప్రాణ మస్మానుధాన్ స్థావరం
వయంచ జ్యోత్చరముచ్చరత ముద్గతంతం సూర్యం పశ్యేమ హేఆమమతేదేవి
స్వస్తి అవిదాశం యథాస్యాత్తథామోఽస్మాన్మృత్యోయ శుభయ॥

ఈఋక్కుచేతను, బంధు, శ్రుతబంధు, విప్రబంధులు మృతినైందిన శుబంధుని
దేహమందు తిరిగి చక్షుస్సున్న ప్రాణమున్న ప్రవేశించుటకు ఆసునీతిదేవిని
ప్రార్థించిరి॥

అ॥ (ఓగణపతీ-నీతు) స్థిరః=స్థిరుడతః- భవ=అగుము- వరదః= కోరికల
నిచ్చువాడతః- భవ! శుమఖః=మంచివాక్కులుగలవాడతః- భవ! సుప్రసన్నః=,
ప్రసన్నుడతః- భవ! స్థిరాసనం=నిశ్చలాసనము- తురు=చేయుము॥ ౨౮॥

బ్రహ్మణాం=మంత్రములకు- బ్రహ్మణస్పతే=అధిపతివగు నోస్వామి- అనగా
సర్వమంత్రరక్షకుడా- గణానాం= దేవగణములకు- గణపతిం= ప్రభువగునట్టియు-
అనగా సర్వదేవగణరక్షకుడవగునట్టియు- కవీనాం=విద్వాంసులలో- కవిం=ప్రశ
స్తవిద్వాంసుడ వగునట్టియు- ఉపమశ్రవస్తమం= (సర్వకుల సంపన్నుడవగుటచే
సన్నివదార్థములకును) ఉపమానుడవగునట్టియు- జ్యేష్ఠరాజం= రాజులలో జ్యేష్ఠుడ
వగునట్టియు- త్వానిన్ను- హవామహే= (ఈకార్యమందు) విలుచుచున్నాను-
(నీతు) నః=మాముక్క- ఉతిభిః= రక్షణసాధనములతోడ (హరినవాడవగుచు)-
సాదశం=ఈకార్యస్థానమును- ఆ+నీద=పొందుము॥ ౨౫॥

పాద్యంసమర్పయామి | శుద్ధాచమనీయంసమర్పయామి || ౨౬ ||

మం॥ ఆహోహిష్టామ యోభువస్తాన ఊర్జేదధాతన | మహేర
ణాయేచక్షుసే॥ యోవశ్శివతమోరస స్తస్యభాజయ లేహనః | ఉశతీరి
వమాతరః॥ తస్మాఅరంగమామవో యస్యక్షయాయజిన్వధ | ఆహో
జనయథాచసః॥ (ఋ-మం ౧౦ సూ ౯ ఋ ౧-౨-౩) (త్రై-సం౮-౧-
౫-౧)॥౨౭॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః | శుద్ధోదకస్నానం సమర్ప

శ్రీమహాగణాధిపతయే= శ్రీగణాధిపతికౌటకు- నమః= నమస్కారము- (అగు
గాక) ధ్యానయామి= ధ్యానించుచున్నాను- ఆవాహయామి= ఆవాహన జేయుచు
న్నాను- సువర్ణరత్నఖచితసంహాసనం= బంగారుచేతను రత్నములచేతను కూర్చబడిన
సంహాసనమును- సమర్పయామి= ఇచ్చుచున్నాను- పాదక్షాంతి= పాదములయందు-
పాద్యం=పాదప్రక్షాళనమునకుతగినయదకమును- సమర్పయామి=ఇచ్చుచున్నాను-
హస్తక్షాంతి=హస్తములయందు- అర్ఘ్యం=హస్తప్రక్షాళనమునకు తగినయదకమును-
సమర్పయామి- శుద్ధాచమనీయం=పరిశుద్ధమగునట్టియను- ఆచమనమునకు తగినట్టి
యను ఉదకమును సమర్పయామి॥౨౮॥

అ॥ హేఆపఃః ఓయుదకములారా. (యూయం) హి=మీరే మహాభు
వః= (స్నానపానాదులచేతను) సుఖముగలుగజేసేవారు స్థ= అగుచున్నారు
తాః=అటువంటి. (మీరు) నః=మమ్ము ఉర్జే= (వీరసంబంధమయిన) రసముకొ
టకు దధాతన=ఉంచండి అనీగా మాకు రసానుభవము కలుగజేయండి మహే=
గొప్పదగునట్టియను. రణాయ = రమ్యమగునట్టియను . చక్షుసే= దర్శనముకొటకు.
(జ్ఞానముకొరకు) దధాతన= ఉంచండి. (జ్ఞానమును గలుగజేయండి). వః=మీ
సంబంధమయిన శివతమః=మిక్కిలిచల్లనైన. యః=ఏ. రసః=రసము. (ఉన్న
దో) ఇహ=ఈకర్మయందు. నః=మమ్ము తస్య=ఆరసమునకు ఉశతీః=ప్రేమ
గల మాతరఇవ=తల్లులవలెనే భాజయత=పొందించండి (ప్రేమగలతల్లులు పిల్ల
లనుగూర్చి యెట్లు ప్రసంగము నిచ్చెదరో అటుల, ఓయుదకములారా మీరు మాకు
రసమును కలుగజేయండి)॥ హేఆపఃఃః ఓయుదకములారా. (మీరు) యస్య=మీర
సముయొక్క. క్షయాయ= నివాసముకొరకు (ఉనికిచేతను) జిన్వధ= తృప్తిజేయు
చున్నారో. తస్యై=ఆరసముకొటకు వః=మిమ్ము- అరం= మిక్కిలిన్ని- (మేము)
గమామ=పొందుచున్నాము. (మరిన్ని) నః=మమ్ము- జన్వధ= సంతానముగనే
సామర్థ్యము గలవారలనుగా జేయండి॥ ౨౯॥ శ్రీమహాగణాధిపతియే=గణపతికొరకు-
నమః=నమస్కారము- (అగుగాక) శుద్ధోదకస్నానం=నిర్మలాదకముచేతను- స్నా

యామి॥ స్నానానంతరం శుద్ధావమనీయం సమర్పయామి॥ ౨౮॥

మం॥ అభివస్త్రాసుపసా యజ్ఞోపవీతేనా స్మరణః పూజా
మానః॥ అభివంద్రావర్తవేనో హిరణ్యాగ్వశ్వా న్నధినో దేవ
సోమ॥ (ఋ- సం ౯-౯౭-౫౦) ౨౯॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః
వస్త్రీయగ్ధంసమర్పయామి॥ వస్త్రీయగ్ధానంతరం శుద్ధావమనీయం
సమర్పయామి॥ ౩౦॥ యజ్ఞోపవీతంపరమంపవిత్రం ప్రజాపతేగృహ్య
హజంపురస్తాత్॥ ఆయుష్యమగ్ర్యం ప్రతినుంచశుభ్రం యజ్ఞోపవీతం
బలమస్తుతేజః॥ ౩౧॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః యజ్ఞోపవీతం సమ
ర్పయామి॥ యజ్ఞోపవీతానంతరం శుద్ధావమనీయంసమర్పయామి॥ ౩౨
సమును- సమర్పయామి= సమర్పించుచున్నాను- స్నానానంతరం= స్నానమయిన
తరువాతను- శుద్ధావమనీయం= నిర్మలాదకమును- సమర్పయామి= సమర్పించు
చున్నాను॥ ౨౮॥

అ॥ హేసోమ=ఓసోముడా- (నీవు) సః=యోకు- సువసనాని=బాగుగా
కట్టఁదగినటువంటి- వస్త్రా=వస్త్రములను- ఆధి+అర్చ= అభ్యర్చ=ఇమ్ము- పూజ
మానః=పవిత్రముచే శోభింపబడినవాడగుచు- సుహః=బాగుగా పాలిచ్చేటటు
వంటి- ధేనూ=గోవులను- ఆభ్యర్చ=ఇ- చంద్రా= ఆహ్లాదకరమయిన- హిర
ణ్యా=ద్రవ్యములను- సః=యాయొక్క- భర్తవ=పాపణకొఱకు- అభ్యర్చ=ఇమ్ము-
హేదేవ=సుతజేయదగిన సోముడా- రధినః=రథములతోనున్న- అశ్వాన్=గుట్ట
ములను- అభ్యర్చ=ఇమ్ము॥ ౨౯॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః॥ వస్త్రీయగ్ధం=వస్త్ర
ద్వంద్వమును- సమర్పయామి= సమర్పించుచున్నాను- వస్త్రీయగ్ధానంతరం=
వస్త్రద్వంద్వము నిచ్చినతరువాతను- శుద్ధావమనీయం=నిర్మలాదకమును- సమర్ప
యామి= సమర్పించుచున్నాను॥ ౩౦॥

పరమం=ఉత్తమమగునట్టియు- పవిత్రం=పవిత్రమగునట్టియు- పురస్తాత్=
ముందుగాను- ప్రజాపతే=బ్రహ్మకు- సహజం=కూడాపుట్టినట్టియు- యన్=వి-
యజ్ఞోపవీతం=యజ్ఞోపవీతము- (కలదో) ఆయుష్యం=ఆయుర్వృద్ధికరమగు
నట్టియు- అగ్ర్యం=శ్రేష్ఠమగునట్టియు- శుభ్రం=పరిశుద్ధమగునట్టియు- యజ్ఞోపవీ
తం=ఆయుజ్ఞోపవీతమును- (ఓగణపతి నీవు) ప్రతినుంచ=ధరించుము- (నీకు)
బలం=బలమున్ను- తేజః=తేజస్సున్ను- ఆస్తు=ఆగుగాక॥ ౩౧॥ శ్రీమహాగణాధి
పతయేనమః॥ యజ్ఞోపవీతం=యజ్ఞోపవీతమును- సమర్పయామి= సమర్పించుచు
న్నాను- యజ్ఞోపవీతానంతరం=యజ్ఞోపవీతమిచ్చినతరువాతను- శుద్ధావమనీయం=
నిర్మలాదకమును- సమర్పయామి=సమర్పించుచున్నాను॥ ౩౨॥

శ్లో॥ శ్రీగంధం చందనోద్భిశ్రం కర్పూరేణ సుసంయుతం ।
 : శేషనంసురశ్రేష్ఠం ప్రీత్యర్థంప్రతిగృహ్యతాం॥ ౩౩॥ శ్రీమహాగణాధి
 పతయేనమః । శ్రీగంధంసమర్పయామి । గంధస్థోపరి అలంకరణార్థం
 అక్షతాంసమర్పయామి । పుష్పైఃపూజయామి॥ ౩౪॥ సుముఖాయ
 నమః ఓం॥ (౧) ఏకదంతాయనమః ఓం॥ (౨) కపిలాయనమః ఓం॥ (౩)
 గజకర్ణి కాయనమః ఓం॥ (౪) లంబోదరాయనమః ఓం॥ (౫) వికటా
 యనమః ఓం॥ (౬) విఘ్నరాజాయనమః ఓం॥ (౭) గణాధిపాయన
 మః ఓం॥ (౮) ధూమకేతవేనమః ఓం॥ (౯) గణాధ్యక్షాయనమః
 ఓం॥ (౧౦) ఫాలచంద్రాయనమః ఓం॥ (౧౧) గజాననాయమః ఓం॥
 (౧౨) వక్రతుండాయనమః ఓం॥ (౧౩) శూర్పకర్ణాయనమః ఓం॥ (౧౪)

అ॥ శ్రీగంధం=మంచినమరము గలుగునట్టియు- చందనోద్భిశ్రం=చంద
 నముతోగలనట్టియు- కర్పూరేణ=కర్పూరముతోటి- సుసంయుతం=కూడినట్టియు.
 విశేషం=గంధము- శేషసూరశ్రేష్ఠం=ఒకేవతాశ్రేష్ఠుడా- (నీతేతప) ప్రీత్యర్థం=
 సంతోషముకొరకు- ప్రతిగృహ్యతాం= స్వీకరించబడుగాక॥ ౩౩॥ శ్రీ మహాగణాధి
 పతయేనమః- శ్రీగంధం=మంచినగంధమును- సమర్పయామి= సమర్పించుచున్నాను-
 గంధస్య=గంధముయొక్క- ఉపరి=మీదను- అలంకరణార్థం= అలంకారమునిమి
 త్రము- అక్షతాం=అక్షతలను- సమర్పయామి=సమర్పించుచున్నాను- పుష్పైః=
 పుష్పములతోను- పూజయామి=పూజించుచున్నాను॥ ౩౪॥ సుముఖాయ= మం
 చిమొగముగల(గణపతిగొరకు)నమః=సమస్కారము- ౧॥ ఏకదంతాయ=ఒక్కదం
 తముకలవానికొరకు॥ ౨॥ కపిలాయ=నీలవీరవర్ణముగలవానికొరకు-నమః॥ ౩॥ గజకర్ణ
 కాయ= ఏమగుచెవులుగలవానికొరకు- నమః॥ ౪॥ లంబోదరాయ= పొడవయిన
 యుదరముగలవానికొరకు- నమః॥ ౫॥ వికటాయ= వికృతాకారముగలవానికొరకు-
 నమః॥ ౬॥ విఘ్నరాజాయ=విఘ్నరాజుకొరకు- అనగా విఘ్నములను పోగొట్టేవాని
 కొరకు- నమః॥ ౭॥ గణాధిపాయ= గణాధిపతికొరకు- నమః॥ ౮॥ ధూమకేతవే=
 ధూమము ధ్వజముగా గలవానికొరకు- నమః॥ ౯॥ గణాధ్యక్షాయ= గణనాయకుని
 కొరకు- నమః॥ ౧౦॥ ఫాలచంద్రాయ= నుదటను చంద్రుడుగలవానికొరకు- నమః॥
 ౧౧॥ గజాననాయ=ఏమగుమొగముగలవానికొరకు-నమః॥ ౧౨॥ వక్రతుండాయ=
 వంకరమొగముగలవానికొరకు- నమః॥ ౧౩॥ శూర్పకర్ణాయ=వేటచెవులుగలవానికొ
 రకు- నమః॥ ౧౪॥ • సేరంబాయ= శివునియందు ఆవలంబముగలవానికొరకు-

• సేవితే, రంబతి సేరంబః రథి, అవస్రంసనే ఆవ-అలుక్పమాసః॥

హేరంబాయనమః ఓం॥ (౧౫) సుందపూర్వజాయనమః ఓం॥ (౧౬)
 ఐమహాగణాధిపతయేనమః ఓం షోడశనామ పూజాం సమర్ప
 యామి॥ ౩౫॥

శ్లో॥ వనస్పత్యుద్భవైద్దివ్యైర్వానాగంధైస్సుసంయుతః॥ ఆఘే
 స్సర్వదేవానాం ధూపోఽయం పతిగృహ్యతాం॥ శ్రీమహాగణాధిపత
 యేనమః॥ ధూపమాఘావయామి॥ ౩౬॥ సాజ్యమేకాత్రిసంయుక్తం
 వహ్నినాయోజితంప్రియం॥ గృహాగమంగళందీపం త్రైలోక్యతిమిరా
 వహా॥ భక్త్యాదీపం ప్రయచ్ఛామి దేవాయపరమాత్మనే॥ త్రాహిమాం
 నరకాష్టోరా ద్వివృజ్యోతిర్నమోఽస్తుతే॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః
 సమః॥ ౧౫॥ సుందపూర్వజాయ—కుమారస్వామికంటే పెద్దవాడగునట్టి (వి నాయ
 కునికారకు) నమః॥ ౧౬॥ శ్రీమహాగణాధిపతయే—శ్రీమహాగణపతికారకు- నమః॥
 షోడశనామపూజాం—(పయనిజెప్పబడిన) పదియారునామములచేతను పూజను- సమ
 ర్పయామి—సమర్పించునాను॥ ౩౫॥

అ॥ వనస్పత్యుద్భవైః—వృక్షములవలన పుట్టుకకలిగినటువంటిన్ని- దివ్యైః—
 శ్రేష్ఠములయినటువంటిన్ని- నానాగంధైః—అనేకవిధపరిమళములతోటి- సుసంయు
 త— కూడినటువంటిన్ని- సర్వదేవానాం—అందరిదేవతలకు- ఆఘ్రీయః—అఘ్రా
 జించదగినటువంటిన్ని- అయం—ఈ- ధూపము- (ఓగణపతి, నీటీతను) ప్రతిగృహ్య
 తాం—స్వీకరించబడుగాక॥ శ్రీమహాగణాధిపతయే—శ్రీగణపతికారకు- నమః॥ ధూపం—
 ధూపమును- అఘ్రావయామి—అఘ్రాజింపజేయుచున్నాను॥ ౩౬॥

సాజ్యం—ఆజ్యముతోకూడినటువంటిన్ని- ఏకాత్రిసంయుక్తం—ఒకవత్తెతో
 కూడుకున్నటువంటిన్ని- వహ్నినా—అగ్నిచేతను- యోజితం—కూర్చబడినటువంటిన్ని-
 ప్రియం—ఇష్టముయినటువంటిన్ని- దీపం—దీపమును- (శీ) త్రైలోక్యతిమిరావహ—
 మూడులోకములయందుండు (అజ్ఞానరూపమున) చీకటినిపోగొట్టే ఓస్వామీ-
 (నీవు) గృహాగమ—గ్రహించుము- దేవాయ—ప్రకాశమూనుడయిన- పరమాత్మనే—
 పరమాత్మకారకు- భక్త్యా—భక్తిచేతను- దీపం—దీపమును- ప్రయచ్ఛామి—ఇచ్చుచు
 న్నాను- (ఓపరమాత్మా, నీవు) మాం—నన్ను- ఘోరాత్—భయంకరముయిన- నర
 కమువలన- త్రాహి—ద్రక్షించుము- (శీ) దివ్యజ్యోతిః—శ్రేష్ఠతేజస్వరూపుడవయిన-
 (ఓపరమాత్మా) తే—నీకారకు- నమః—నమస్కారము- అస్తు—అగుగాక॥ శ్రీమహా
 గణాధిపతయేనమః- దీపం—దీపమును- దర్శయామి—చూపించుచున్నాను॥ ౩౭॥

దీపందగ్ధయామి॥ ౩౭॥ ధూపదీపానంతరం శుద్ధాచమనీయంసమర్ప
యామి॥ ౩౮॥

• ౨౦ భూర్భువస్సువః॥ తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్యధీమహి॥
ధియోయోనఃప్రచోదయాత్ ॥ (ఋ-సం- ౩-౬౨-౧౦) త్రై-సంగ-౫
౬-౪) ౩౯॥

సత్యంత్యరైన పరిపించామి॥ (త్రై-బ్రా-౨-౧-౧౧-౧) అమృత
మస్తు॥ అమృతోపస్తరణమసి॥ (త్రై-ఆ ౧౦-౩౨) ౪౦॥

శ్లో॥ నైవేద్య పద్రసోపేతం ఫలలక్ష్మ్యగసంయుతం॥ భక్ష్యభో
జ్యసమాయుక్తం ప్రీత్యైత ప్రతిగృహ్యతాం॥ శ్రీ మహాగణాధిపతయే
నమః॥ మహానైవేద్యంసమర్పయామి॥ ౪౧॥

ఓంప్రాణాయస్వాహా॥ అపానాయస్వాహా॥ వాయనాయస్వా
హా॥ ఉదానాయస్వాహా॥ సమానాయస్వాహా॥ (త్రై-ఆ-౧౦-౩౩) ౪౨॥

ధూపదీపానంతరం = ధూపదీపముల నిచ్చినతరువాత- శుద్ధాచమనీయం=
నిర్మలాదకమును- సమర్పయామి=సమర్పించుచున్నాను- ౩౮॥

యః=ఏ- (పరమాత్మ) నః=మామొక్క- ధియః=బుద్ధులను- అనగా జ్ఞాన
మును- ప్రచోదయాత్ = కేరణజేయుచున్నాడో- అనగా జ్ఞానముగలుగజేయుచు
న్నాడో- (అటువంటి) సవితః= ప్రేరకుడగునట్టియు- దేవస్య= పరమాత్మయొ
క్క- తత్=ప్రసిద్ధమయినట్టియు- వరేణ్యం=కోరదగినట్టియు- భర్గః=తేజస్సును-
(మేము) ధీమహి=ధ్యానించుచున్నాము॥ ౩౯॥

అ॥ (ఓనైవేద్యపదార్థము) సర్వం=సర్వస్వరూపమయిన- త్వా=నిన్నును-
ఋతేన= సర్వస్వరూపమయిన (ఉదకముచేతను). పరిపించామి= పరిపించనము
• జేయుచున్నాను- (ఈపదార్థము) అమృత = అమృతరూపమయినది- అస్తు= అగు
గాక- (ఓయదకమా నీవు ప్రాణదేవతకు) అమృతో= సరణం= నాశనరహితమైన
అఘృతదనము- అనగా నాభారము- అసి=అగుచున్నావు॥ ౪౦॥

పద్రసోపేతం= ఆకురసములతో కూడినట్టియు- ఫలలక్ష్మ్యగసంయుతో= ఫల
ములతోటి, లక్ష్మ్యులతోటి కూడినట్టియు- భక్ష్యభోజ్యసమాయుక్తం= భక్ష్యప్రాప్త్య
ములతోకూడినట్టియు- త్తం=ఆ- నైవేద్యం=నైవేద్యమును- (నీచేతను) ప్రీత్యై=
సంతోషముకొరకు ప్రతిగృహ్యతాం=స్వీకరించబడుగాక- శ్రీమహాగణాధిపతయే=
ప్రేరణపరికారకు- మహానైవేద్యం=మహానైవేద్యమును- సమర్పయామి॥ ౪౧॥

(నివేదనపదార్థము) ప్రాణాయ=ప్రాణవాయుదేవతకొరకు- స్వాహా=హే
ముముజేయబడుగాక॥ అపానాయ=అపానవాయుదేవతకొరకు- స్వాహా॥ ఉదానా
య=ఉదానవాయుదేవతకొరకు- స్వాహా॥ సమానాయ=సమానవాయుదేవత కొర
కు- స్వాహా=హేమముజేయబడుగాక॥ ౪౨॥

మధ్యమధ్యపానీయం సమస్తయామి | అమృతాపిధానమసి |
(తై- ఆ- ౧౦- ౩౫) | ఉత్తరాపోశనం సమర్పయామి | హస్తావ్రత్యాల
యామి | పాదావ్రత్యాలయామి | శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి || ౪౩ ||

శ్లో || పూగీఫలైశ్చకర్పూరై ర్నాగవల్లీదలైశ్చతం | ముక్తాచూ
ర్ణసమాయుక్తం తాంబూలం వ్రత్యహృతాం || శ్రీమహాగణాధిపతయే
నమః | తాంబూలం సమర్పయామి || ౪౪ ||

శ్లో || మమఖతైష్ఠికదంతశ్చ కపిలోగజకర్ణకః | లంబోదరశ్చ
వికటో విఘ్నరాజోగణాధిపః || ధూమకేతుర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో
గజాననః | వక్త్రతుండశూర్పకర్ణో హేరంబసగ్రందపూర్వజః | షోడశై
తానినామాని యఃపఠే చ్ఛృణోయదపి | విద్యారంభేవివాహేచవ్రతే
శే నిర్ణమేతథా | సంగ్రామేసర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్యనజాయతే || ౪౫ ||

మధ్యమధ్య= (భోజన) మధ్యమండ- పానీయం= ఉదకమును- సమర్పయా
మి= సమర్పించుచున్నాను || (ఓయుదకమా నీవు) అమృతాపిధానం= నాశనరహిత
మంజు- అచ్చాదనము- అసి= అగుచున్నావు | ఉత్తరాపోశనం= భోజనానంతర
మందు- ఉదకభక్షణమును- సమర్పయామి | హస్తా= హస్తములను- వ్రత్యాయా
మి= పఠింపజేయుచున్నాను || పాదా= పాదయలను- వ్రత్యాయామి || శుద్ధాచమనీ
యం= పరిశుద్ధోదకమును- సమర్పయామి || ౪౩ ||

ఆ | పూగీఫలైః= పోకవండ్లతోడనున్న- శ్చకర్పూరైః= కర్పూరముతోకూడి
నటువంటి- నాగవల్లీదలైః= తమలపుటాకులతోడను- యతః= మాడుకున్నటువం
టిన్ని- ముక్తాచూర్ణసమాయుక్తం= ముతైపుగుడ్డముతో కూడినటువంటి- తాం
బూలం= తాంబూలము- (నీచేతను) వ్రత్యహృతాం= స్వీకరించబడుగాక | శ్రీమహా
గణాధిపతయేనమః | తాంబూలం సమర్పయామి || ౪౪ ||

సముఖః || ౧ || ఏకదంతః || ౨ || కపిలః || ౩ || గజకర్ణకః || ౪ || లంబోదరః || ౫ ||
వికటః || ౬ || విఘ్నరాజః || ౭ || గణాధిపః || ౮ || ధూమకేతుః || ౯ || గణాధ్యక్షః || ౧౦ ||
ఫాలచంద్రః || ౧౧ || గజాననః || ౧౨ || వక్త్రతుండః || ౧౩ || శూర్పకర్ణః || ౧౪ ||
హేరంబః || ౧౫ || సగ్రందపూర్వజః || ౧౬ || ఏతాని= ఈ (పఠనప్రాసిన) షోడశ=
పదియారు- నామాని= నామములను- యః= ఎవ్వడు- పఠే= చదువునూ- అపి=
లేక- శ్రుణోయాత్= వినునూ- తస్య= వానికి- విద్యారంభే= విద్యాప్రారంభసమ
యమందును- వివాహే= వివాహసమయమందును- వ్రతేశే= కృతవ్రతేశసమయమం
దును- నిర్ణమే= వ్రయాగసమయమందును- సంగ్రామే= యుద్ధమందును- సర్వకా
ర్యేషు= సమస్తకార్యములందును- విఘ్నః= విఘ్నము- నజాయతే= కలుగదు || ౪౫ ||

శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః! సువర్ణమంత్రపుష్పంసమర్పయామి॥ ౪౬
 శ్లో॥ యానికాఃపాపాని జన్మాంతరకృతానిచ| తానితాని
 ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణపదేపదే॥ పాపోహంపాపకర్తాహంపాపాత్మా
 పాపసంభవః| త్రాహీనాంకృపయాదేవ శరణాగతవత్సల॥ అన్యథా
 శరణంనాస్తి త్వమేవశరణంమమ| తస్మాత్కారుణ్యభావేన రక్షరక్ష
 గణాధిప॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః! ఆత్మప్రదక్షిణ సమస్కారాం
 త్పమర్పయామి॥ ౪౭॥

శ్లో॥ యస్యస్మత్పాపనా మోక్షావశః పూజాక్రియాదిషు|
 న్యూనంసంపూర్ణతాయాతినద్యో వందెగణాధిపం॥ మంత్రహీనం
 క్రియాహీనం భక్తిహీనంగణాధిప! యచ్ఛూజితం మయాదేవ పరి
 పూర్ణంతదస్తుతే॥౪౮॥

శ్రీ మహాగణాధిపతయేనమః! సువర్ణ మంత్రపుష్పంసమర్పయామి॥ ౪౬॥
 జన్మాంతరకృతాని= మఱియొకజన్మములయందుజేయబడిన- యాని, కాని=
 ఏయే- పాపాని=పాపములు- (ఉన్నవో) తాని, తాని=అయినాపాపములు- ప్రదక్షిణ
 పదేపదే= ప్రతిప్రదక్షిణమందును ప్రణశ్యంతి= నశించుచున్నవి- అహం= నేను-
 పాపః=పాపస్వరూపుడను- పాపకర్తా= పాపవ్యాపకముగలవాడను- పాపాత్మా=
 పాపదేహముగలవాడను- పాపసంభవః=పాపమువలన పుట్టుకగలవాడను- హే శరణా
 గతవత్సల=శరణుముపొందినవారలయందు భాత్యల్యముగల- హేదేవ=ఓస్వామి-
 మాం=నన్నును- కృపయా=దయచేతను- త్రాహీ=రక్షించుము- మమ=నాకు-
 అన్యథా=ఇతరమయిన- శరణం=రక్షకము- నాస్తి=లేదు- త్వమేవ=నీవే- శర
 ణం=రక్షకము- తస్మాత్=అకారణమువలన- కారుణ్యభావేన=దయాస్వభావము
 చేతను- రక్షరక్ష=మిక్కిలిరక్షించుము॥ శ్రీమహాగణాధిపతయేనమః! ఆత్మ ప్రదక్షిణ
 సమస్కారాం= దేహముచేత బ్రదక్షిణములనుజేయుచు నమస్కారములను- సమ
 ర్పయామి=సమర్పించుచున్నాను॥ ౪౭॥

అ| తపఃపూజాక్రియాదిషు= తపస్సు, పూజ, మొదలగువాటియందు- న్యూ
 నం=లోపించినది- యస్య=ఏగణవతియొక్క- స్మత్పాప=స్వరణముచేతనున్న-
 నామోక్షా= నామోచ్చరణముచేతనున్న- సంపూర్ణతాం= పూర్తిని, యోతి=
 పొందుచున్నదో-(అట్టివంటి) గణాధిపం=గణవతిని- సవ్యః=అకాలమందు- వందె=
 నమస్కరించుచున్నాను. హేగణాధిప=ఓగణవతి- హేదేవ=ఓస్వామి- మయా=నా
 చేతను- మంత్రహీనం= మంత్రలోపముగానున్న- క్రియాహీనం=కర్మలోపముగా
 నున్న- భక్తిహీనం= భక్తిలోపముగానున్న- యత్=విది- పూజితం= పూజించ
 బడినదో- తత్=అపూజనయి- తే=నీకు- పరిపూర్ణం=సంపూర్ణమయినది. అస్తు=
 అగుగాక॥ ౪౮॥

అనయాధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజయోచ భగవాంశ్చర్వాత్మక శ్రీమహాగణాధిపతి స్పృహిగోవరదోభూత్వా ఉత్తరేశుభకర్త్యా విఘ్నమస్త్వితి భవంతోఽమృతంతు ఉత్తరేశుభకర్త్యా విఘ్నమస్తు॥౪౯॥

గణాధిపతిప్రసాదం శిరసాగృహ్లామి॥౫౦॥

యజ్ఞేనయజ్ఞమయజంతదేవాస్తాని ధర్మాణిప్రథమాన్యాసే॥
తేహనాకంమహిమానస్వచంతే యత్రేపూర్వే సాధ్యాన్యంతిదేవాః॥
(తై-నం-౩-౫-౧౧-౫) (ఋ-నం ౧-౧౬౪-౫౦)॥ (తై-౩-౧౬-౭)॥
శ్రీమహాగణాధిపతిం యథాస్థానముద్వానయామి॥ ౫౧॥

హరింఓంతత్పత్॥

విఘ్నేశ్వరపూజానమాస్తా॥

అసయా— ఈ ధ్యానావాహనాది షోడశోపచారపూజయోచ ధ్యానము తావాహనముమొదలుగాగల పదియారు ఉపచారములుగల పూజచేతన భగవాన్=మగ్నగణసంపన్నుడగునట్టియు సర్వాత్మకః=సర్వస్వరూపుడగునట్టియు శ్రీమహాగణాధిపతిః=శ్రీమహాగణపతి స్పృహిగోవరదోభూచివవాడగును వరదః=కోరికలనిచ్చువాడు భూత్వా=అయి ఉత్తరే=జరగబోయే శుభకర్తృణి=శుభకార్యమందు అవిఘ్నం=నిర్విఘ్నము అస్త్వితి=అగునని (ఓవిద్వాంసులారా) భవంతః=మీరు బ్రువంతు=పలుకుదురుగాక ఉత్తర శుభకర్తృణి అవిఘ్నం అస్తు॥౪౯॥

గణాధిపతిప్రసాదం=గణపతియొక్క ప్రసాదమును శిరసా=శిరస్సుచేతన గృహ్లామి=గ్రహించుచున్నాను॥౫౦॥

అ॥ దేవాః=దేవతలు యజ్ఞేన=జ్ఞానయజ్ఞముచేతన యజ్ఞం=విఘ్నన అయజంత=పూజించిరి తాని ఆ ధర్మాణి=పూజాసాధనములు ప్రథమాని=ముఖ్యమయినవి అసే=అయినవి యక్ర=ఏ (స్వర్గమందు) పూర్వే=ప్రాచీనులయిన సాధ్యాః+దేవాః=సాధ్యులనుదేవతలు సంతి=ఉంచువారో నాకం=అస్వర్గమును తే+హ=అదేవతలన్న మహిమానః=మహత్తులవారలగుచు సంచంతే=పొండుపెన్నారు॥

తాత్పర్యము॥ ప్రాచీనులయిన సాధ్యాదిదేవతలు జ్ఞానముచే విఘ్ననిబూజించి స్వర్గమునుపొందిరి మహమ్ములును అట్లుచేసినయడల స్వర్గమునుపొందుదు॥

శ్రీమహాగణాధిపతిం=శ్రీమహాగణపతిని యథాస్థానం=పూర్వస్థానిమునుగూర్చి ఉద్వాసయామి=వ్రవేశపెట్టుచున్నాను॥౫౧॥

విఘ్నేశ్వరపూజసమాప్తము.

10655

